

Divald Adolf igazolása.*)

Az „Ellenőr“ e hó 13-ról számának egyik cikkében vádat emel ellenem; mert én mint a pénzügyministerium erdészeti szakosztályának főnöke az államszolgálatból ki s azon konsortium szolgálatába léptem, mely a határőrvidéki erdőket bérbe vette, illetőleg azok 30,000 holdján álló fatörzseit megvette.

Vádat emel, mert — szerinte — a határőrvidéki erdők kérdésének elintézésére döntő befolyást gyakoroltam; mert „ő volt a kormány bizalmas embere, szaktanácsadója, intéző rendező keze. Ő vette fel az erdő állapotát, ő találta, ő számította ki értékét, ő készíté az értékesítésnek immár elfogadott tervezetét s végre az ő közbenjárásával kötött meg a szerződés, melynek életbe lépte már a másik szerződő fél szolgálatában találja a kormány bizalmának letéteményesét.“

Hogy a határőrvidéki erdők kérdésének elintézésére befolyást gyakoroltam, azt nem tagadom.

A végvidéki erdőkben most eszközölt eladás ugyanis már 1869 elején terveztetett, a midőn ez erdőket a közös hadügyministerium kezelte a nélkül, hogy a kezelés módjára be-

*) Divald ministeri tanácsos urnak az államszolgálatból való kilépése alkalmából az „Ellenőr“, „Hon“, „Magyar Ujság“ és a „Szombati Lapok“ az ügyállást nem ismeréséből folyó rosszaló nyilatkozatokat hoztak a felett, hogy D. ur azon társulat szolgálatába lép, mely a határőrvidéki erdőket vette meg, s mely vásár ügyében létrejött szerződésnek megkötésére D. ur befolyással volt.

D. ur a felmerült kételyek eloszlatása és az ügy mibenállásának megítélhetése végett az „Ellenőr“-ben az itt következő igazolást adta ki, melyet mi is, noha hisszük, hogy D. urnak szaktársaink előtt ez igazolásra nincs szüksége, közlünk azért, hogy az ügyállást nem ismerő olvasóinknak igazolt magyarázatát adjuk annak, a miért D. ur az állami erdészet szolgálatától megválék. Szerk.

folyást gyakorolni a magyar kormány feladatát képezte, vagy is ennek hatásköréhez tartozott volna.

Magán uton tudomásomra jutván azonban, hogy egy a hatalmas termést messze túlhaladó erdőeladás van szándékban, s hogy a megszabott ár hét millió forintot tesz: ezekre az akkori pénzügyminister urat indokolt hivatalos jelentésben figyelmeztettem és fölkértem, hogy ő felségénél eszközölje ki, hogy e nagy horderejű üzletet megkötni a magyar kormány meghallgatása nélkül ne engedje.

Az akkori pénzügyminister ur e jelentésem alapján rögtön és oly eredménnyel intézkedett, melynél fogva az ügy egy a magyar és horvát meg a közös hadügyministerium által kiküldött bizottmány elé terjesztett véleményezés végett.

E bizottmány magyar-horvát képviselői néhány heti nehéz küzdelmeinek és kimerítő alapossággal indokolt munkálatainak eredménye az lett, hogy az olcsó áron való eladás terve meghiusult, hogy az eladási módozatok a kincstár előnyével és a szakbeli okszerűség követelményeivel összhangba hozattak, és hogy ezenfelül az eladás a birtokjogi viszonyok rendezésétől tétetett függővé.

Hogy e bizottmány munkálataiban mily részt vettem, arra nézve bátran hivatkozhatom nem csak e bizottmány magyar-horvát részének még élő tagjaira. Hideghéthy és Vértessy t. barátaimra; de hivatkozhatom Andrássy Gyula és Lónyay Menyhért grófokra és nevezetesen Kerkapoly Károly pénzügyminister urra is, mint a ki e küzdelmet e legélénkebb figyelemmel kísérni szives volt.

Befolyást gyakoroltam továbbá a határörvidéki erdők kérdésének elintézésére akkor is, a midőn főleg az én jelentéseim alapján ejtetett el az első árverés eredmény, melynél a szóban forgó erdőkért huszonhat millió vételár éretett el.

És befolyást gyakoroltam végül, a midőn az összes végvidéki erdőket valódi életveszélylyel és nem mindennapi meg-eröltetés mellett husz és néhány nap alatt 1871 derekán be-utazván, azok birtokviszonyainak rendezésére és jövedelmezőbb kezelésük főelveire nézve javaslatot készítettem, mely illetékes körökben közhelyesséssel találkozott, és a melynek kivonata az „Erdészeti lapok“ ez évi folyamában is megjelent.

Ez volt tehát összes befolyásom a végvidéki erdőkre, melyek kezelésének főfelügyelete a magyar pénzügyminister hatásköréhez csak ez év január 1-től fogva tartozik; s e befolyásomnak tulajdonítható nagy részt, hogy a szóban forgó 30,000 hold erdő fája nem hét millió, hanem harmincz-három millió háromszázezer frton adatott el.

Hogy azonban én vettem volna fel az erdő álladékot, én találtam és számítottam volna ki értékét, úgy hogy e munkálatokra, melyek 1868-ban és így jóval a magyar kormánynak ez erdőkre való befolyását megelőző időben készültek, akár közvetlenül, akár közvetve legcsekélyebb befolyásom vagy azokról csak tudomásom is lett volna, az — egyszerűen nem igaz!

Való ellenben, hogy e szerződés közbenjárásommal kötetett meg: e közbenjárás mértéke és módja pedig a következőkből állott. Az említett 30,000 hold fájára a hadügyministerium által fölterjesztett és már 1869-ben készült, ő felsége által helybenhagyott pontozatok alapján közreműködésem sőt jelenlétem s így legkisebb befolyásom nélkül folyó évi június 30-án tartatott meg, s ennek végeredménye az e célra kiküldött bizottmány indokolt javaslata alapján fogadtatott el és hagyatott jóvá ő felsége által.

Ez meglévén, a magyar és a horvát kormány továbbá a közös hadügyministerium meg a zágrábi főhadparancsnokság részéről újabb bizottmány küldetett ki, mely ő felsége parancsá-

ból Ruff altábornagy elnöklette alatt tisztán csak azzal volt megbizva, hogy a versenytárgyalás alapjául szolgáló pontozatokat a consortium küldöttjeivel egyetértésben egy szerződés formájába öntse.

E bizottmány, melynek én csak egyik tagja voltam, s a melynek közös működése teljesen nyilvános volt, nem birt azon joggal s így föladata sem lehetett a fönfent említett pontozatokban foglaltakat bármily irányban megváltoztatni. És ha a szerződésben mégis találhatók némi eltérések, ugy ezek a pontozatok csak azon föltételeibe nézve fordulnak elő, melyek ott nem találtak eléggé szabatos vagy eléggé világos kitejezést.

Ez eltérések azonban kizárólag és minden kivétel nélkül az első betűtől az utolsóig leghatósabb közreműködésem folytán is csak a kincstár érdekeire nézve előnyösek.

Erről a t. szerkesztőség ugy pontozatok valamint a létrejött szerződés ide mellékelt példányaiból közvetlen meggyőződést szerezhet; de megszerezheti e meggyőződést erre valamint összes ez igazolásomban foglalt állításaimra nézve bár ki más is, a ki ez ügy iránt érdeklél viseltetik; mert ugy a pontozatokat valamint a szerződést és a t. pénzügyminister ur remélt beleegyezésével az ezen ügyre vonatkozó összes többi tárgyiratokat is kész vagyok minden perczben bemutatni s ezen ügyre nézve minden tekintetben a netalán még ezeken felül kívánatosaknak látszó legrészletesebb felvilágosításokkal szolgálni.

Ez tehát a valódi tényállás!

Előre láttam és tudtam, hogy akadni fognak, a kik e tényállást nem ismerve és pusztá látszat után indulva kárhozattani fogják legujabb elhatározásomat.

Hogy az állami szolgálatot ezen előrelátásom mellett is elhagyom, annak daczára, hogy ennek következtében a hatáskörök legszebbjeinek egyikéről kell lemondanom, oly hatás-

körről melynek sikerdus betöltésében ugy a mostani igen tisztelt pénzügyminister ur, valamint elődje is — kivételes és reám nézve fölötte megtisztelő bizalmával a leghathatósabbban támogatott, — hogy kilépek a tevékenység oly köréből, — melyben sikerült az országos erdészet tisztajövedelmeit nem egészen háromszázezer forintról rövid öt év alatt több mint három millióra, még pedig az országszerte alkalmazott nagyszerű beruházások folytán tartamosan sőt a jövőben egész biztossággal még növekedő arányokban fokozni; — hogy kilépek oly körből, melyben buzgó és előretörekvő szaktársaim és barátaim által segítve állami erdészetünket külföldi szaklapok sok oldalú nyilvános tanuságai szerint sikerült oly színvonalra emelni, melyen az Europa legrendezetteb erdőgazdaságai között is ugy a szolgálati tervezetre valamint a gazdaság rendszerére és magára a kezelésre meg annak összes eredményeire nézve a legelsőik között foglal helyet, hogy eltökéltem elhagyni oly állomást, a melyen mindezekon felül még ő felségeik a Király és Királynő részéről külön külön kitüntetésekben és jutalmakban részesülni szerencsés valék: ennek egyedüli oka — szeretett nagyszámu családom mellett — abszolút vagyontalanságom!

Éjjel nappal a hivatal érdekében megerőltetve működni, s kevés órai álom vagy pihenés közben folyvást azon kétségbeejtő gondolat által gyötörtetni, — ha meghalsz annyit sem hagyhatsz hátra, a miből eltemethessenék, ez oly állapot a melyet elviselni csak addig lehet, a mig nem akad mód; belőle a tiszta öntudat teljes megőrzése mellett menekülni!

Tudtam, hogy a látszat ellenem fog fordulni, de csak kettő között választhattam.

Vagy a látszatot is szeplőtlenül megőrizni, de kockáztatni minden perczen azt, hogy elszólíttván a nyomorúság e völgyé-

ből, öt kiskorú gyermekek és ezekkel egyaránt forrón szeretett nőmet egyedüli életforrásuktól megfosztva és koldusbotra jutva hagyni hátra; hogy az inség keserű kísértései áldozatainak számát előbb utóbb szaporítsák vagy talán még saját nyomoruk mellett porladozó szülőik hamvaira gyalázatot halmozzanak.

Vagy a látszatot föláldozni ha kell, — de a legtisztább öntudattal és azon megnyugvással távozni el örökre, hogy becsületes fáradozásaimnak kitartó munkásságomnak s hosszú évek során át terhes nélkülözések közt szerzett képzettségemnek sikerült, azok jövőjét, kiknek sorsa az enyimhez van kötve, legalább a végső inség és nyomor ellen biztosítani.

Számot vetettem magammal, és megvallom nagy küzdelem után — az utóbbit választottam.

A ki oly körülmények között hirnevére hiubb s gyöngédtelenebb családapa nálamnál — ám dobja az első követ reám! másként nem tehettem s ha újra kellene választanom, másként tenni ma sem lennék képes. — Isten engem úgy segítjen!

Budán, 1872. december hó 14.

Divald Adolf.

* * *

Divald ur válaszának vége olyan megható, hogy lehetlenné teszi a viszonzást részünkről, mert ha valaki családjára, gyermekeinek jövőjére hivatkozik egy olyan kérdésben, melyre nézve az eljárására vonatkozó megjegyzések felmerülését előrelátottnak ismeri el maga is: ott megszűnik az emberi bírálat tere s hagynunk kell az egész vita eldöntését azon istenre, ki a vesébe lát és a sziveket vizsgálja. Szomorú, nagyon szomorú, minden esetben, a fennebbi válaszból kivonható azon tanúság, miszerint az államszolgálat felső regiojában is kétségbeejtőnek látja gyermekei jövőjét egy olyan hivatalnok is mint

Divald, ki nem csak a ministerek de a fejedelem által is kitüntetve lón, szakképzettségének elismerése gyanánt. Ha oly sötét a kép, milyennek azt festi: akkor ajánljuk meggondolását mindazon szülők figyelmébe, a kik államszolgálatokat sovárognak és koldulgatnak fiaik számára.

Az „Ellenőr“ szerkesztője.

Az „Erdészeti Lapok“ tisztelt előfizetőihez.

Az „Erdészeti Lapok“ mult havi füzetében kiadott előfizetési felhívásunk közzététele után, lapunkat illetőleg időközben azon változás történt, hogy az az Országos Erdészeti egyesület közgyűlésének egyhangulag hozott határozata értelmében 1873. évi január 1-től kezdve a nevezett egyesület tulajdonába és kiadásába megy át.

Az egyesület közgyűlése a lapok előfizetési díját aként szabályozta, hogy azok, kik az egyletnek nem tagjai az „Erdészeti Lapok“ egész évi folyamát évi 8 frt előfizetésért kapják, míg a tagok a lapot az 5 frt évdíj és 3 frt előfizetési díj fejében veendik. E határozat folytán tehát tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik az „Erdészeti Lapok“ 1873. évi folyamára 6, vagy esetleg 5 frt előfizetési díjt küldöttek, sziveskedjenek a még hiányzó 2, vagy 3 frtot pótlólag mielőbb utánküldeni, vagy ha a lapokat járatni nem kívánják, az előfizetési pénzről rendelkezni.

A lap szerkesztését kitüzött irányát és megjelenését illetőleg van szerencsénk még megjegyezni, hogy az az eddigihez hasonlóan marad, és a lap havonként 3 ivnyi, s a szükség szerint rajzokkal kiegészített tartalommal bírand, alulirtak pedig jövőre főmunkatársakká lévén, a tisztelt közönséggel az eddiginél még közelebbi szellemi összeköttetésbe lépnek.

Divald Adolf és Wagner Károly.